

Resurse educaționale pentru copiii remigrați

Florentina Steluța CIOMAGA

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vrancea

Titlul proiectului: Education 4 remigrants (EDU 4 R)

Finanțator: European Commission

Program de finanțare: Erasmus + KA2

Valoarea totală a proiectului: 142.062 euro

Tipul proiectului: parteneriat strategic – educație școlară

Codul de identificare al proiectului: 2018-1-RO01-KA201-049201

Perioada de implementare: 01.09.2018-31.08.2020 (24 luni)

Beneficiar: Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vrancea

Parteneri din România: Asociația Alternative Educaționale Vrancea, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu

Parteneri din străinătate: InterCultural Iceland (Reykjavik, Islanda), Centro de Recursos Educativos e Formacao (Sesimbra, Portugalia), Center for Education and Development (Tearce, Former Yugoslav Republic of Macedonia), Centro Studi Pluriversum (Siena, Italia).

Contextul proiectului

Cercetări internaționale (Valtolina, G.G. – The remigrant children in Europe. The Romanian case, Amsterdam: IOS Press, 2013) argumentează faptul că performanța școlară a copiilor remigrați descrește ulterior revenirii în țara de origine comparativ cu performanța școlară în țara de migrație, iar elevii remigrați resimt dificultăți de natură psihologică și emoțională după revenirea „acasă”.

Cercetări naționale (Luca, C., Foca, L., Gulei, A., & Brebuleț, S. - Remigrația copiilor români, Iași: AAS, 2012) argumentează faptul că aproximativ o treime dintre copiii remigrați prezintă riscuri de neadaptare datorate dificultăților emoționale, comportamentale, relaționale sau tulburărilor de atenție, iar profesorii și consilierii școlari nu sunt pregătiți pentru a face față acestei problematice și pentru a facilita reintegrarea educațională a copiilor remigrați, acțiunile realizate în acest scop fiind fundamentate pe intuiția profesională și nu pe cunoștințe în domeniu.

Cercetări mai recente (Brebuleț, S.D., Consilierea educațională a copiilor remigrați, E.D.P., 2018) argumentează existența unor dificultăți psihologice (stimă de sine scăzută, anxietate ridicată, în special fobie socială și anxietate de separare) și educaționale (motivație academică scăzută, anxietate ridicată în privința evaluărilor educaționale, dificultăți de adaptare la sistemul educațional românesc). Toți acești factori constituie factori de risc în privința abandonului școlar și părăsirii timpurii a școlii, în special dacă avem în vedere faptul că școlile românești nu sunt pregătite și echipate pentru a face față acestei situații.

Conform estimărilor autorului citat, numărul copiilor remigrați în sistemul educațional din România este de 150.000-180.000 și crește constant, reprezentând aproximativ 4-5% din cei 3,5 milioane de elevi români; în anumite părți din România (spre exemplu, județul Vrancea) este aproape imposibil de găsit o clasă în care să nu fie integrat cel puțin un elev remigraț.

Priorități europene vizate

- ☐ incluziune socială
- ☐ sprijinirea unităților școlare pentru prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii.

Proiectul este focalizat pe reintegrarea socială și educațională a copiilor remigrați (copii care revin în țara de origine după o perioadă petrecută peste hotare cu intenția migrației) prin dezvoltarea unei strategii generale pe care o pot implementa școlile și sistemele educaționale pentru a facilita readaptarea copiilor ulterior revenirii. Această strategie va include: informații teoretice și rezultate de cercetare privind efectele educaționale, psihologice și sociale ale remigrației, metodologie de formare a cadrelor didactice, cursuri opționale care pot fi organizate în școli, manuale pentru profesori și manuale pentru elevi.

Proiectul este focalizat pe sprijinirea unităților școlare în prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii prin furnizarea instrumentelor educaționale care pot fundamenta demersuri specifice pentru prevenirea abandonului școlar în cazul copiilor remigrați. Proiectul are în vedere un grup particular de copiii în situație de risc, copiii / elevii remigrați, parteneriatul având în vedere implicarea activă în facilitarea reintegrării educaționale și sociale a acestei noi categorii de elevi cu cerințe educaționale speciale.

Tematica proiectului

- ☐ incluziune – egalitate de șanse
- ☐ prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii
- ☐ problematica migrantilor

Beneficiari direcți

- ☐ copiii remigrați (cei care revin în țara de origine după o perioadă de migrație internațională)
- ☐ cadrele didactice, în special profesorii diriginți
- ☐ consilierii școlari și alți experți din educație
- ☐ personalul de conducere și factorii de decizie din sistemul educațional
- ☐ cercetătorii din educație
- ☐ formatorii cadrelor didactice
- ☐ părinții copiilor remigrați

Beneficiari indirecti

- ☐ copiii nativi (cei care nu au migrat niciodată)
- ☐ părinții copiilor nativi

Ca o consecință a faptului că activitățile educaționale propuse prin proiect sunt concepute pentru a fi implementate cu clasa de elevi (elevi

nativi și elevi remigrați, într-un singur grup), elevii nativi și părinții acestora pot beneficia de rezultatele acestui proiect chiar dacă nu fac parte din grupul țintă principal.

Obiectivele proiectului

1. Dezvoltarea unei strategii inovative (resurse și instrumente educaționale) care să faciliteze accesul egal la oportunități educaționale și incluziunea educațională a copiilor remigrați.

2. Dezvoltarea unei strategii inovative (resurse și instrumente educaționale) care să faciliteze prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii în rândul copiilor remigrați.

3. Dezvoltarea unei strategii inovative de dezvoltare a competențelor personalului didactic în privința facilitării integrării educaționale a copiilor remigrați în privința prevenirii și combaterii părăsirii timpurii a școlii în rândul copiilor remigrați.

4. Furnizarea resurselor necesare pentru o mai bună înțelegere a dificultăților de reintegrare a remigranților în sistemul educațional și a instrumentelor necesare pentru dezvoltarea și implementarea unei strategii personale sau instituționale de intervenție specifică.

Obiective adiționale referitoare la parteneriat:

5. internaționalizarea și schimbul și transferul de bune practici în dezvoltarea unor soluții inovative de a răspunde nevoilor grupurilor dezavantajate în ceea ce privește diversitatea socială, etnică, lingvistică și culturală.

6. integrarea practicilor inovative fundamentate pe cooperarea transfrontalieră în activitatea curentă a partenerilor pentru asigurarea incluziunii sociale și accesului la educație pentru grupurile dezavantajate.

Resurse dezvoltate prin proiect

1. Cercetare – aspecte metodologice ale reintegrării copiilor remigrați. Demersul investigativ este focalizat pe identificarea și explorarea sugestiilor metodologice ale profesorilor și elevilor cu privire la cele mai eficiente activități educaționale care ar putea facilita reintegrarea copiilor remigrați. Metodologia de cercetare este cantitativă, bazată pe chestionare specifice pentru elevi (12-15 ani și 15-18 ani) și profesori (gimnaziu și liceu).

2. Material teoretic despre efectele remigrației asupra copiilor. Materialul va include într-o

manieră integratoare teoriile generale ale migrației și remigrației și rezultatele cercetărilor din Europa cu privire la efectele remigrației, având ca scop facilitarea înțelegerii dificultăților psihologice, sociale și educaționale resimțite de copii ulterior revenirii în țara de origine.

3. Metodologie de formare a cadrelor didactice, elaborată după criteriile Ministerului Educației Naționale din România, metodologie care va furniza instituțiilor de formare și trainerilor toate informațiile necesare pentru organizarea unor programe de formare a cadrelor didactice pentru facilitarea reintegrării educaționale și sociale a copiilor remigrați.

4. Curricula – curs opțional destinat facilitării reintegrării sociale și educaționale a copiilor remigrați și prevenirii părăsirii timpurii a școlii. Acest curs va putea fi organizat de toate cadrele didactice, în special de diriginți, indiferent de specializare și va fi diferențiat pentru trei niveluri de predare: primar, gimnazial și liceal. Parteneriatul va furniza toate informațiile metodologice necesare pentru organizarea și desfășurarea activităților specifice incluse în acest curs.

5. Manual pentru cadrele didactice, fundamentat pe rezultatele intelectuale anterioare, mai ales pe programa pentru cursul opțional. Manualul pentru profesori va urma aceeași structură (module și teme) ca programa cursului opțional și va cuprinde cel puțin un exemplu de activitate didactică pentru fiecare dintre teme și pentru fiecare nivel educațional (primar, gimnazial, liceal).

6. Manual pentru elevi, urmând aceeași structură cu manualul pentru profesori, va include informații teoretice adaptate nivelului de înțelegere al fiecărei categorii de elevi (învățământ primar, gimnazial, liceal) și activități care pot fi realizate individual de fiecare copil remigrat, furnizându-le suportul necesar în fiecare etapă a readaptării lor educaționale, sociale și psihologice.

Activități de formare

Cele două evenimente comune de formare organizate în cadrul proiectului au un rol important atât în dezvoltarea și testarea resurselor intelectuale ale proiectului, cât și în dezvoltarea competențelor personalului implicat în activitățile de formare și abilităților instituționale de utilizare a acestor resurse în activitatea curentă de facilitare a reintegrării educaționale a copiilor remigrați.

La fiecare eveniment comun de formare vor participa 15 formatori / profesori reprezentând cei 7 parteneri din proiect.

1. Educație pentru remigranți – activități educative în context formal, Sesimbra, Portugalia, iunie 2019. Activitatea are ca obiective principale: 1. validarea metodologiei de formare a cadrelor didactice și a programei pentru cursul opțional prin testarea acestora în context real de formare și pe baza feed-back-ului de la toți partenerii și 2. dezvoltarea competențelor formatorilor participanți în ceea ce privește organizarea și furnizarea unui astfel de program de formare a cadrelor didactice. Formarea va fi concentrată pe activitățile educaționale în context formal care pot fi organizate pentru copiii remigrați.

2. Educație pentru remigrați – activități educative în context informal și nonformal, Tearce, FYROM, septembrie 2019. Activitatea are ca obiective principale: 1. validarea manualelor pentru profesori și elevi în context real de predare și pe baza feed-back-ului de la toți partenerii și 2. dezvoltarea competențelor participanților de utilizare a acestor resurse în activitatea curentă. Formarea va fi concentrată pe activitățile educaționale în context informal și nonformal care pot fi organizate pentru copiii remigrați.

Activități de multiplicare și diseminare

1. Conferința Internațională „Acces la educație pentru copiii remigrați”, Sibiu, România, iunie 2020.

2. Seminar Internațional „Educație pentru remigranți”, Tearce, FYROM, iunie 2020.

3. Seminar Internațional „Educație pentru remigranți”, Sesimbra, Portugalia, iunie 2020.

4. Seminar Internațional „Educație pentru remigranți”, Siena, Italia, iunie 2020.

Toate activitățile de multiplicare a rezultatelor au ca obiectiv informarea participanților despre programul Erasmus + și proiectul EDU 4 R, despre rezultatele proiectului și produsele intelectuale și modalitatea de utilizare a acestora. De asemenea, prin aceste evenimente, parteneriatul își propune formarea competențelor de utilizare a resurselor dezvoltate prin proiect în activitățile educaționale și creșterea interesului cadrelor didactice pentru activitățile destinate reintegrării educaționale a copiilor remigrați și combaterii părăsirii timpurii a școlii în rândurile acestor copii.

În ceea ce privește diseminarea rezultatelor proiectului, cele mai importante activități prevăzute de parteneriat privesc prezentarea rezultatelor și modalității de utilizare a acestora la minim 5 conferințe naționale și minim 3 conferințe internaționale dedicate educației, precum și publicarea a minim 8 articole în reviste educaționale (5 naționale, 3 internaționale). De asemenea, publicarea resurselor intelectuale ale proiectului (carte cu ISBN) va facilita accesul tuturor specialiștilor interesați la informațiile și resursele dezvoltate prin proiect.

Întâlniri transnaționale de proiect

Parteneriatul a planificat desfășurarea a cinci întâlniri transnaționale de proiect la care vor participa câte un reprezentant al fiecărui partener:

1. întâlnirea de debut, Tearce, FYROM, octombrie 2018, dedicată organizării implementării, stabilirii procedurilor și actualizării calendarului de implementare;

2. întâlnirea intermediară 1, Reykjavik, Islanda, martie 2019, destinată evaluării IO1 și planificării elaborării IO2, IO3 și IO4;

3. întâlnirea intermediară 2, Siena, Italia, iunie 2019, destinată evaluării IO2, IO3 și IO4 și planificării elaborării IO5 și IO6;

4. întâlnirea intermediară 3, Sesimbra, Portugalia, ianuarie 2020, destinată evaluării IO5 și IO6 și planificării detaliate a activităților de follow-up și de multiplicare a rezultatelor;

5. întâlnirea finală, Sibiu, România, iunie 2020, destinată evaluării finale a proiectului și stabilirii modalităților concrete de colaborare ulterioară.

Impactul asupra participanților

□ dezvoltarea competențelor de profesor / formator, în special în ceea ce privește integrarea copiilor remigrați în sistemul educațional și prevenirea părăsirii timpurii a școlii în rândul copiilor remigrați;

□ o mai bună înțelegere a practicilor și politicilor educaționale de integrare a copiilor remigrați;

□ o mai bună înțelegere a interconexiunilor dintre educația formală, informală și nonformală în facilitarea integrării copiilor remigrați;

Impactul asupra instituțiilor partenere

□ o mai mare adaptare a modalităților de răspuns la nevoile specifice ale diferitor grupuri țintă, manifestată în noi practici de facilitare a reintegrării educaționale a copiilor remigrați;

□ un climat organizațional mai modern, mai dinamic, o creștere a interesului pentru dezvoltarea și implementarea unor noi resurse pentru reintegrarea remigranților, pentru preluarea unor modele de bună practică și integrarea acestora în activitatea curentă, pentru colaborarea cu alte instituții din diferite sectoare de activitate care pot implementa activități de facilitare a reintegrării educaționale și sociale a copiilor remigrați;

□ o mai mare capacitate de cooperare și acțiune la nivel European, de elaborare și implementare a proiectelor multidisciplinare și transnaționale;

Impactul asupra grupurilor țintă

Profesorii și consilierii școlari vor avea acces la resurse educaționale dezvoltate, testate și validate în cadrul proiectului, având oportunitatea de a dezvolta și implementa strategii personale de facilitare a reintegrării educaționale a copiilor remigrați și de combatere a riscului de abandon școlar în rândul copiilor care revin din străinătate, strategii fundamentate pe o mai bună înțelegere a practicilor și politicilor internaționale în domeniu.

Formatorii cadrelor didactice vor avea capacitatea de a elabora și implementa programe de formare de calitate, utilizând o metodologie de formare testată și validată, dar și de a personaliza activitățile de formare pe baza mai bune înțelegeri a practicilor și politicilor internaționale în formarea profesorilor pentru activitățile cu copiii remigrați.

Copiii remigrați vor avea la dispoziție resursele necesare pentru a se implica ei înșiși în procesul de facilitare a reintegrării lor educaționale și sociale, demers fundamentat pe o mai bună cunoaștere a nevoilor proprii și pe utilizarea resurselor dezvoltate prin proiect; această implicare personală va conduce la o mai activă participare a lor în școală și în societate și la combaterea riscului de părăsire timpurie a școlii.

Personalul de conducere și factorii de decizie din educație vor putea să elaboreze și implementeze strategii educaționale destinate facilitării reintegrării copiilor remigrați, fundamentate pe mai bună înțelegere a politicilor internaționale în domeniu și pe resursele educaționale dezvoltate în proiect.

Rezultate pe termen mediu și lung

Prin resursele intelectuale dezvoltate prin proiect, parteneriatul își propune creșterea calității activităților educaționale și de formare în țările participante prin furnizarea unei strategii eficiente

de facilitare a reintegrării educaționale a copiilor
remigrați și prevenirii părăsirii timpurii a școlii.

Informații suplimentare

www.erasmusplus.ro

www.cjraevn.ro